

Advocaten kunnen in ethisch netelige situaties belanden. Hoe gaan ze dan te werk? Hoe denken ze over hun normen en waarden?

Jan Sjöcrona: 'Misschien schuilt in mij wel een goed acteur'

Daniela Hooghiemstra

journalist

Mr. J.M. Sjöcrona (47 jaar, getrouwd, één dochter van 11 jaar; beëdigd 1985) pleitte onder andere in cassatie bij de Hoge Raad met succes voor vrij-spraak in de voorkenniszaak van Joep van den Nieuwenhuyzen.

Geloof u in God?

Niet in die zin dat ik geloof dat een entiteit heden, verleden en toekomst zou bestieren. Maar in mijn privé-leven heb ik wel ondervonden dat er meer is tussen hemel en aarde.

Hoezo?

Gaat niemand wat aan

Vloekt u wel eens?

Ja, en ik heb niet het gevoel dat ik daar enig opperwezen onrecht mee doe. Overigens hou ik mij in bij cliënten, schoonouders en onbekenden.

Stelt u zich voor- en nadat u handelt, terugkerende morele vragen?

In morele kwesties handel ik nogal intuïtief. Zakelijk leg ik de lat hoog. Laksheid irriteert mij. Op kantoor wil ik dat mensen die bellen, snel worden teruggebeld. Ik ben nogal taalgevoelig: d's en t's verwisselen vind ik onacceptabel. Ik heb er een handje van om kritiek die zakelijk is bedoeld, direct te uiten waardoor het nogal eens persoonlijk wordt opgevat.

Zijn mensen wel eens bang voor u?

Vroeger wel, stagiaires bijvoorbeeld.

Hoe ervaart u dat?

Het geeft een merkwaardig gevoel. Aan de ene kant denk je: mooi, dan worden ze eens wakker. Aan de andere kant is het beroerd: je moet op een kantoor toch prettig met elkaar kunnen werken. De laatste jaren ben ik gevoeliger geworden voor de kwetsbaarheid van anderen en weet ik kritiek aardiger te verpakken.

Bent u veel tijd kwijt met het recenseren van uw eigen gedrag?

'Ik ben de laatste tijd meer gaan nadenken over mijn optreden tegenover mijn vrouw en mijn dochter. Die mentale en emotionele exercitie heb ik door het harde werken laten versloffen' foto: Jiri Büller

Ik ben de laatste tijd meer gaan nadenken over mijn optreden tegenover mijn vrouw en mijn dochter. Die mentale en emotionele exercitie heb ik door het harde werken laten versloffen. Ik ben dwingend en veeleisend, voor mijzelf en voor anderen. Het is fantastisch hoezeer ik op dat terrein nu word bijgespijkerd door mijn cursussen over de natuurlijke omgang met paarden. Een paard is een prooidier, een mens is een roofdier. Dat is in principe een onnatuurlijke combinatie: een paard denkt er immers niet aan om een leeuw op zijn rug te laten zitten. Van de mens vergt omgang met paarden dus een verandering in zijn gedragspatroon. Niet hardhandig met sporen, zweep en bit je wil opleggen, maar het paard het ultieme vertrouwen geven en samen in partnerschap een reis ondernemen. Ik ben nu zover dat ik mijn paard rijd zonder teugels.

Wat is uw slechtste eigenschap?

Ik heb te lang monomaan gewerkt en mijn privé-leven veronachtzaamd. In de termen van *Parelli Natural Horsemanship* – waar ik graag reclame voor maak omdat het mensen leert om rustig met paarden om te gaan – heb ik te

veel 'go' en te weinig 'whoa'. Dankzij mijn paard en mijn fantastische instructeurs vind ik daarin steeds meer balans. Dat is ook goed voor thuis en kantoor.

Maar daar heeft u toch niet met prooidieren te maken?

Maar toch is het ook daar leerzaam. Woede en irritatie werken averechts. Als je je bewust bent van je eigen emoties, is het makkelijker om rust uit te stralen. Dat paard doet niet wat ik wil, oké, dan leg ik het nog een keer uit.

Voelt u zich wel eens schuldig?

Ja, door de vele uren die ik de afgelopen twaalf jaar niet beschikbaar was voor mijn gezin. Op haar vierde sprak mijn dochter mij aan – als ik er was – met 'mama'. Ik heb altijd de ambitie gehad om te laten zien dat ik iets kan. Of het nu ging om Latijns-Amerikaans dansen, honden trainen of paardrijden. Ik wil uitblinken. Hoe beter je iets kunt, hoe leuker het wordt. Lekker swingen is plezieriger dan als een houten pilaar over de dansvloer schuiven.

Hoe lost u dat schuldgevoel over te hard werken op?

Ik heb mijn deeltijd hoogleraarschap opgezegd, evenals andere nevenactiviteiten.

'Omgang met paarden vergt een verandering in je gedragspatroon'

Wat is uw beste eigenschap?

Als ik afspraken maak, kan men op mij rekenen.

Welk gezegde vat uw normen- en waardepatroon het best samen?

'Vreugde, inzicht en moed'. Die slagzin heb ik bedacht samen met een wijze zus van mijn vader, tijdens een van onze vele ritten te paard door de Zweedse bossen. Geniet van de dingen die je doet, doe de dingen waarvan je geniet en bederf zo min mogelijk de vreugde van anderen. Werk aan inzicht in jezelf en anderen. Durf te staan voor wie je bent en wat je vindt. Wees geen meeloper. Hak knopen door als dat moet.

Heeft u respect voor uw vader en moeder?

Mijn moeder was altijd de behulpzaamheid zelve. Zij steunde mijn keuzes door dik en dun, of het nu mijn vrouw betrof of mijn loopbaan. Ze bood tegenwicht aan mijn vader die – chauvinist die hij was – eigenlijk vond dat zijn tweetalige zoonje het Zweedse zakenleven in moest. Hij wilde mij wel in een kruiwagen zetten bij vriendjes in het bedrijfsleven.

Goedbedoeld, maar het werkte averechts. Van dictaten word ik opstandig en van respect is dan even geen sprake meer. Geruime tijd hebben mijn vader en ik van onze opstelling de wrange vruchten geplukt. In de nadagen van zijn leven heb ik toenadering gezocht. Ik heb geen expliciete excuses aangeboden, maar wel laten merken dat ik hem bij nader inzien kon begrijpen. Daar heb ik heel wat eigenwijsheid voor moeten inleveren. Gelukkig was het gevoel wederzijds. Hij is in 1990 gestorven. Wij zijn als maatjes uit elkaar gegaan.

Bent u tevreden met wat u bent geworden?

Professioneel wel. Ik heb een pracht van een kantoor met geweldige collega's. In mijn persoonlijke ontplooiing voel ik mij tekortgeschoten. Het is een wonder dat mijn vrouw het bij mij uithoudt.

Heeft u wel eens iemand geslagen? Verbaal vernederd? Bedrogen?

Mijn dochter heeft wel eens een correctionele tik op haar billen gehad. Op de middelbare school heb ik een vervelende klasgenoot aan de kapstok gehangen. Ik vrees dat ik mij aan verbale vernedering ook schuldig heb gemaakt. Dat had te maken met gebrek aan emotioneel evenwicht. De balans begint de

laatste tijd wel te komen. Mijn vrouw verwijt mij dat ik tijdens privé-gekibbel debatteer als advocaat. Zelf zie ik dat net omgekeerd: ik argumenteer als mijzelf en ben tevens advocaat. Bedriegen doe ik niet. Ik ben zeer trouw aan mijn afspraken.

Betrapt u zichzelf wel eens op luiheid?

Ik werk daar hard aan.

Betrapt u zichzelf wel eens op teveel aan daadkracht? Jazeker. Maar de knop is om.

Ervaart u in de uitoefening van uw vak een strijd tussen ratio en gevoel?

Geen strijd, maar complementariteit. Ik tracht in pleidooien altijd een dramatische snaar te raken en niet als een dooie kwast argumenten te staan oplepelen. Sla maar eens op tafel als je pleit.

Is dat theater of echt?

Het komt ter plekke. Maar op het juiste moment even met de vingers knippen is wel een techniek, een vorm van presentatie. Misschien schuilt in mij wel een goed acteur. Maar soms ben ik ook echt persoonlijk betrokken bij een zaak. Toen ik bij de Hoge Raad pleitte voor de van hulp bij zelfdoding beschuldigde huisarts Sutorius, heb ik de leden van de Hoge Raad echt recht in de ogen willen kijken: straks zitten jullie in dat bejaardentehuis en wensen jullie je een huisarts als Sutorius. Toen we de zaak verloren, vond ik dat echt onrecht.

U sliep daar slecht van?

Nee, ik slaap altijd goed. Maar ik denk er wel met enige regelmaat aan terug.

U kunt een gevaarlijke moordenaar/grote beursfraudeur/illegale giflozer/terrorist vrij krijgen door een vormfout. Aarzelt u?

Nooit, anders was ik voor dit vak ongeschikt. De enige keer dat ik een vraagje voelde opborrelen was toen mij in 1987 werd gevraagd Rinus de Rijke bij te staan. Die toen 76-jarige man werd verdacht van oorlogsmisdaden in kamp Erica te Ommen tijdens WO II. Hij was daar zelf opgesloten wegens illegale handel in bonnen en mishandeld door bewakers. Hij ontwikkelde zich in het kamp tot bewakershulpje en werd ervan verdacht medegevangenen te hebben mishandeld en vermoord. Een van de mooiste momenten was toen ik na onderzoek bij het RIOD kon aantonen dat een man die door De Rijke zou zijn vermoord, op

de datum van die 'moord' al niet meer in kamp Erica verbleef. Er zijn daar vast en zeker dingen gebeurd die niet hadden moeten gebeuren, maar dat is geen reden om zo'n zaak te weigeren.

Omdat u zo'n goed advocaat bent, nodigt koningin Beatrix u uit voor een intiem diner. Ook Jorge Zorreguieta staat op de gastenlijst. Wat doet u?

Als Maxima tussen mij en haar vader in zit, ga ik.

Ex-generaal Videla staat ook op de gastenlijst.

Dit is een nonsens-vraag. Ik acht het uitgesloten dat Beatrix hem zou uitnodigen.

Moet ik dit zien als zakelijke kritiek op de vraagstelling?

Ja, ik heb er niet bij stilgestaan dat dit antwoord als onvriendelijk opgevat zou kunnen worden.

Heeft u wel eens het gevoel dat u macht heeft over anderen?

Jazeker. Over kinderen, cliënten en personeel op kantoor.

Hoe ervaart u dat?

Bij cliënten vind ik het geen probleem. Bij kantoorgenoten vind ik het lastiger en in de privé-sfeer is het helemaal complex.

Had u, in de plaats van de rechter, Volkert van der G. levenslang gegeven?

Gevoelsmatig wel. Koele liquidaties moeten vurig worden bestraft. Maar ik heb de zaak onvoldoende gevolgd. Ik lees liever boeken over de natuurlijke omgang met paarden om dit vervolgens zelf in praktijk te brengen. Geïnteresseerden suggereer ik www.parelli.com te raadplegen.

Ethisch peil: 7,5

Jan Sjöcrona is streng voor zichzelf maar tevens dominant in zijn strengheid voor anderen. De strengheid voor zichzelf resulteert in betrouwbaarheid, een belangrijk bestanddeel van een ethisch peil. Zijn neiging tot domineren is echter een minpunt. Hij compenseert dit met (toenemende) pogingen zich in anderen te verplaatsen. De confrontatie tussen hoge eisen en behoefte aan lichtheid en tolerantie, resulteert in een sympathiek soort worsteling waarvan de uitkomst nog onbeslist is. Voorlopig: meer dan ruim voldoende.